

ISPOVESTI NA ZAPOVESTI

U petnaestoj godini sam dobila dijagnozu „adolescentska kriza“.

Od tada sam umesto *Svetog pisma*, koje mi je treperilo nad glavom, trpala u glavu „male zelene“ od 5 miligrama.

Hleb moj nasušni bio je gnev koji je rastao iz dana u dan, sve dok nisam sreća Seneku u knjizi *O gnevu*.

Rekoh: Evo, za mene, novog Isusa i najnovijeg zaveta.

Ali, ni taj mudrac, koji me je vrlo uspešno zavodio, ostalo je još samo strpljenje, a on ostao na polici za knjige koje sam pročitala.

Apaurine sam pobacala i vratila se sebi i božjim zapovestima.

1. JA SAM GOSPOD TVOJ: NEMAJ DRUGIH BOGOVA OSIM MENE.

Moja uznemirena malenkost se

pitala

ko je taj, ko je taj

što sve može

a, čini se, ništa neće.

Jesi li to Ti, Isuse?

Sidi sa nebesa

što pre

– sada i ovde treba nam Mesija.

2. NE PRAVI SEBI IDOLA NITI KAKVA LIKA.

NEMOJ IM SE KLANJATI NITI IM SLUŽITI.

Poltronstvu nikada nisam bila sklona. Ali sam u umetnika gledala kao u Boga. Zato, umesto uzvišene muze, izmužena sam postala.

3. NE UZIMAJ UZALUD IMENA GOSPODA BOGA SVOJEGA.

Sve je bilo, izgleda, zaista uzalud na onom mestu za ludake, kada sam se obraćala Njemu. Vrteli smo se u onom krugu, činilo mi se zato što je i sama zemlja okrugla.

Onda sam se setila Nje i pred spavanje tiho šapnula:

Marija majko,

rodi nam zemlju četvrtastu!

4. SEČAJ SE DANA ODMORA DA GA SVETKUJEŠ.

Danas je 1. maj – za zaposlene dan radosti! Nakon mnogih odbijenica sa Biroa za zapošljavanje, meni je, kao i mnogima, dan žalosti. (Iz dnevnika, 1979)

5. POŠTUJ OCA SVOJEGA I MATERU SVOJU, DA TI DOBRO BUDE I DA DUGO POŽIVIŠ NA ZEMLJI.

Sa ocem u lovu

Nedelja.
Poslednja u sezoni lova.
Bežimo u polje
da bismo se
pred čistim obrazom svetlosti
ponovo pronašli.
Da samo sakupimo ljubav.
Malo se zagubila
usahnula u krvi
rastočena vremenom i ćutanjem.
Otac ide prvi.
Upozorava me na udaljenost –
50 metara od njega –
pozadi i u stranu.
Tako mora biti u lovu.
Ja sam samo pratilac.
Otac mora ići ispred
kao što je neminovno ono moje iza
a ono u stranu nije moralo
– ali jeste.
Otac sa nestrpljenjem lovi zeca
kao da ubija brzinu prolaznosti
kratke obostrane sreće.
Polazimo kući
vraćeni jedno drugom.
Zec je bio „žrtva“ želje
jedne velike ljubavi.

Sa majkom nakon lova

U ponedjeljak
nakon sezone lova
bežimo svaka svom domu
da bismo se
pred umusanim obrazima mraka
ponovo izgubile.
Da se natočimo crnog vina
od usahnula nam razgovora.
Majka kasni.
Upozoravam je na alimentaciju.
Ona me prigrljuje
i gura napred.
Kao da glođemo dane
ove duge obostrane strepnje.

Onda kod doktora: „Užasno me bole jajnici, doktore...“ Kažeš da to nije nasleđena bolest. Slažem se s tobom. Jer ja najbolje znam kako je bolovao moj otac kada sam se rodila. Ozdravio je tek kada je dobio sina – naslednika.

Meni je u „nasledstvo“ ostavio ovu upalu.

Dobila sam je dok sam, sa pocepanim cipelama, po kiši, kružila od oca do majke, sa porukom o Erosu i Tanatosu.

6. NE UBIJ!

U Darwinovoj borbi sa mnom su igrali onu igru: „Pusti, puže, rogove, ako nećeš pustiti, mi ćemo te ubiti...“

Više nisam ni puž.

Sabili mi „rogove“, razbili kućicu.

Sada, puzeći, tražim Darvina.

Neka nova revolucija!

ili

Drvo, konopac i moj vrat. Učinilo mi se da sam već sa satanom potpisala pakt. Misao mi osvetli put do šume.

Izabrah drvo. Onda mi blesnu „Drvo života“.

– Jes d! Jes d! Jes d!

Odlomih granu sa drveta, i vratih se kući.

7. NE ČINI PRELJUBE!

Ti si me, Gospode, zaboravio još kao malu devojčicu dok sam po kucurskoj dolini pravila čovečuljka od blata.

Da mome drugu udahneš dušu.

A jedne godine mi mama, uoči Vidovdana, stavila pod glavu malo hleba, malo vode, dva cveta: plavog Vida i roze Vidu.

I ogledalo.

Da u njemu vidim, da prepoznam svog životnog druga.

Ali ja, umesto lika, usnih onog koga ne volim!

Mama se na mene naljutila.

Nije shvatila tvoju poruku.

„Neka te sunce ogreje.“

Apostolska omaška

Dugo mi duša istrčavala iz tela.

Odlazila na put (pri)sećanja.

Lutala po vaseljeni, dok nije utrčala i zaplela se u – apostolsku omašku.

Dok sam čitala *Novi zavet*

dugo sam

slutila

tajnu vezu

Marije Magdalene i Isusa.

Na marginama knjige

čak sam pouzdano videla

da se Marija i Isus vole

ali

o *toj ljubavi*

do kraja Knjige nisam došla.

Gospode,

zašto Tvoji apostoli nisu objasnili

kako je to Isus iz Marije isterao sedam đavola

te o egzorcizmu

ponovo ne (s)poznajem

(po)grešno...

8. NE KRADI.

Ne kradi! – reče mi otac na rastanku.

Dobro – odgovorila sam.

Ali nije bilo dobro. Jer sve što je bilo dobro kao da sam ostavila u njegovim očima.

Dosta vremena nakon očevog upozorenja nisam sebi mogla ni najtišim šapatom pro-
sricati i tako razumeti očevu opomenu. Šta li je otac imao na umu kada je ove reči, od
sumnje teške do zgurenosti, preneo sa takvom lakoćom. Osim toga, to je već drugi put
kako me na isti način upozorava.

Još u maju mesecu je to bilo, kada sam za praznike došla k njemu. Otac je gledao TV
program, dok sam se ja zabavljala pletenjem džempera. Kada sam mu rekla da ću raditi na
Sajmu, odgovorio je: „Dobro, samo nemoj da kradeš.“

Odjednom sam počela da param džemper. Činilo mi se da param trepavice, da mi za-
klanjaju oči, te da ih otac mora bolje videti. Ali, on, kao da se ništa nije dogodilo, nastavio
je da gleda TV program!

Za to vreme sam prevrnula sve bore na njegovom čelu, kako bih, negde sa dna, iščepr-
kala kakav važan otisak, nakon toliko godina, potisnut do zaborava. Razrogačeno sam
tražila odgovor po sobi, u kojoj, sem zidova, ništa nisam mogla videti: ali sam uporno tra-
žila znajući da nešto moram videti, ako ne i čuti. I videla sam: između zidova se razdirala
slika i njena senka.

Otac je odavno zaspao.

Pred povratak kući, u tek osvanulo jutro, dobila sam od sestre odgovor:

– Rekao ti je zato što se na Sajmu mnogo krade!

Tako smo se razišli u maju mesecu. A, evo sada, iznova na rastanku, pod istim okriljem
reči, govorim ocu „dobro“ i zaista se dobro osećam dok ulazim u autobus.

I tu, zadovoljna, osmehujem se, srećna kao dete, što u autobusu sedim i tako „sedeći
idem“. Zapravo, to osećanje me je u detinjstvu prigrljivo dok sam grlila oca, stiskajući mu
ruku, poskakujući u sedištu, presrećna zbog ovog čuda: da smo mi nekog ko je toliko veći
od nas „prevarili“.

I sada mi se čini da sam, umesto u autobusu, u društvu sa kakvim mudracem koji je
toliki prostor i vreme nadmudrio.

Kroz prozor razastirem pogled nad ravnicom, koja je kriva, tako prosta pa još zelena, za
misao što je zadremala. Samo me udobno sedište opominje na jedno izgovoreno „dobro“
na kome primećujem da su nasloni za ruke neispravni.

Zašto se nisam usprotivila ocu? I gde ću sad sa rukama?

Dajem ih jednu drugoj: lomim prste i trpam vlažne u tašnu.

Na samom dnu, u levom uglu, prsti desne ruke napipavaju hladan okrugli metal. Od-
jednom se trgnem, uplašim i, ne gledajući šta je, setim se: *prsten!* Očev prsten sa inicijalima.
Ukrala sam ga!

Bio je u drugoj fioci kredenca, među neznatnim sitnicama, zaboravljen od svih, kao i da
je sam sebe zaboravio: sa okrnjenim imenom i *izbrisanim* prezimenom. Gurnut pomoću
trideset snažnih prstiju.

Kao da smo se prepoznali, dugo smo stajali, jedno naspram drugog, ne dodirujući se. Ali, čim sam ga dotakla, zgrabila sam ga i istrčala iz kuće. Sada mi se čini da sam ga sa velikim naporom izvlačila i tegleći *jedva* ugurala u autobus. I ovde još osećam da teglim ljubav dok lopovski srećno stiskam prsten. Kao da grčevito zgrčem rastureni dom.

Potom ga ponovo uzimam i stavljam na prst.

Kao da na prst stavljam sav skućeni život.

9. NE SVEDOČI LAŽNO NA BLIŽNJEGA SVOG.

To, tada, u ludnici, dok je jedna od bolesnica po ceo dan ponavljala, tj. tražila od nas da odgonetnemo zagonetku „Zakukuljeno, zamumuljeno, zadevećeno, zadesećeno... ne može ga niko otkukuljiti odmumuljiti... do onaj ko ga je zakukuljio...”, pokušavam da odgonetnem.

– To je moja majka, to sam ja... To je šizofrenija... Nasledna ili stečena? Brava je tu, ali bez ključa.

Skrštenih ruku, ispranog mozga, zaplakah. Devojka pored mene, smatrajući da mi je potrebna pomoć, obrati se lekaru:

– Ona plače!

– Neka plače, manje će pišati!

Istina je, posle bolnice sve manje plačem, a sve više mokrim. Lekar mi je rekao da mi je m. mehur u redu, a razlog mog učestalog mokrenja je dirigovanje centra OD GORE.

A *tim* centrom dirigovaše raznorazni drugi centri.

Tako ja, umesto pisac, postah – pišac!

10. NE POŽELI NIŠTA ŠTO JE TUĐE.

Danas nikog nema.

Ni prolaznika na ulici da ga pozdravim, ni poštara
da me imenom zovne.

Samo ja.

Jesam li – ima li me, vijam se trčeci do ogledala.

Vidim lik. Svoj lik.

Ja.

Vrhovima prstiju dodirnem hladnu površinu.

Tako hvatam sećanje da je lik u ogledalu

– imaginaran.

– Jaaaakim! – Maaaariiiiiaaaa!

Ispred kapije, zadocneli poštar, pokušava da me pronađe.